

City (Londýn)

1

Londýnská City (anglicky City of London, doslovně česky *Město Londýn*) je malá ústřední část Velkého Londýna. Moderní londýnská konurbace vznikla rozšiřováním města z City a blízkého Westminsteru, který byl sídlem královského dvora. Dnes je City finančním centrem Londýna, i když musí soupeřit s Canary Wharf, které přebírá část jejího vlivu. Často se označuje pouze jako City nebo *Square Mile* (čtvereční míle), což vyjadřuje přibližně její rozlohu (2,6 km²). Ve středověku byla City synonymem pro Londýn, ale v současné době se jméno Londýn používá pro celé město obklopující City. City je součástí centra Londýna, ale s výjimkou finančního centra je většina funkcí správy hlavního města soustředěna do West Endu. Počet obyvatel trvale žijících v City je asi 8 000, ale denně sem dojíždí za prací asi 300 000 lidí.

Katedrála Sv. Pavla

2

Katedrála svatého Pavla je katedrála stojící na *Ludgate Hill* v **Londýnském obvodu City** a **sídlo Arcibiskupa londýnského**. Současná stavba pochází ze **17. století** a je všeobecně považována za **čtvrtou katedrálu svatého Pavla**.

Předchozí katedrály

Londýnská diecéze byla založena roku **604** a její katedrála sídlila vždy na *Ludgate Hill* a byla zasvěcena **svatému Pavlovi**. Oblast *Ludgate Hill* byla vždy nějakým způsobem spojena s náboženstvím. Předpokládá se, že zde byl původně starověký megalit a později chrám zasvěcený bohyni Dianě spolu s *Apollo Temple*, který se kdysi nacházel ve Westminsteru.

První katedrála postavená Sasy byla ze dřeva. Byla zničena požárem roku **675** a o 10 let později byla obnovena a na její stavbu bylo znovu použito dřevo. Poté co byl tento chrám vydrancován Vikingy, byla postavena **druhá katedrála** a tentokrát bylo na její stavbu použito především kamene. **Třetí katedrálu** (označovanou také jako *Původní katedrála svatého Pavla*) začali budovat Normané poté co byla předchozí saská katedrála zničena roku **1087** požárem. Práce na její stavbě trvaly více než 200 let a větší část rozestavěného chrámu byla zničena při požáru roku **1136**. Ačkoli pro stavbu zdí byl použit kámen, střecha byla znovu dřevěná. Chrám byl dokončen roku 1240 ale brzy byly zahájeny práce na jeho rozšíření. Katedrála byla vysvěcena roku 1300, i když stavba byla dokončena až roku 1314. **V té době to byl s délkou 181 m třetí nejdelší chrám v Evropě a pyšnil se nejvyšší, 149 m vysokou, věží.** V 16. století katedrála chátrala. Za vlády Jindřicha VIII. a Eduarda VI. došlo k ničení klášterů a jiných církevních staveb a v katedrále svatého Pavla byla zničena výzdoba interiéru, křížové lodi, márníce, kaple, oltáře a jiných domů v okolí katedrály. Roku **1561** byla věž zničena úderem blesku a nebyla opravena, protože tato událost byla vnímána protestanty i katolíky jako výraz božího hněvu.

Původní katedrála svatého Pavla byla zničena Velkým požárem Londýna roku 1666. Ačkoli některé části byly zachovány a katedrála mohla být rekonstruována, bylo rozhodnuto o stavbě nové katedrály.

Wrenova katedrála

Rekonstrukcí katedrály zničené požárem, spolu s dalšími více než padesáti kostely, byl roku **1668** pověřen **Christopher Wren**. Jeho první návrh, rekonstruovat katedrálu na původních základech byl roku 1669 odmítnut. Druhý návrh ve formě chrámu ve tvaru řeckého kříže z let 1670 až 1672 byl zamítnut jako příliš radikální, stejně jako upravený návrh zpracovaný v měřítku 1:24, který je označován jako *Great Model* a je v současnosti vystaven v kryptě katedrály. Další *variantní* návrh byl roku **1675** přijat a v červnu byly zahájeny stavební práce. Katedrála byla **dokončena 20. října 1708**, v den Wrenových 76. narozenin, i když se první bohoslužby konaly již 2. prosince 1697.

Chrám je postaven z portlandského vápence ve **renesančním a barokním stylu**. Působivá hlavní katedrála je **inspirována bazilikou svatého Petra v Římě**. Je **vysoká 108 m** (365 stop měreno k nejvyššímu bodu kříže na

jeho věži, odpovídající počtu dnů v roce) a je **výraznou dominantou Londýna**. Líbivý vzhled chrámu je dosažen kombinací tří budov – nejvyšší budova není strukturovaná ale je působivá svou velikostí, nižší budova má velmi dekorativně zdobený interiér a spojovací část podpírá vrcholovou část. Hlavní prostor chrámu je zastřešen kupolovitou střechou. V chrámu se nacházejí **tři ochozy**, vnitřní - **Šeptající ochoz** (*Whispering Gallery*) a vnější – **Kamenný ochoz** (*Stone Gallery*) a **Zlatý ochoz** (*Golden Gallery*). Šeptající ochoz v interiéru chrámu je dostupný po 259 schodech z úrovně přízemí. Dostal své jméno po vlastnosti jeho konstrukce – šepot na jedné straně ochozu je slyšet v protilehlém místě ochozu.

Chór vybíhá na východ hlavní lodi a obsahuje lavice pro kněze a sbor a nacházejí se zde **chrámové varhany**. Varhany byly poprvé použity roku 1694 a současný nástroj je **třetí největší svého druhu ve Velké Británii**. Obsahuje 7 189 píšťal a 138 rejstříků. Na sever a jih vybíhají příčné chrámové lodě severního a jižního chóru. Katedrála má velmi rozsáhlou kryptu obsahující více než 200 památníků, kapli a pokladnici Řádu britského impéria. **Christopher Wren** se stal roku 1723 **prvním člověkem pohřbeným v této kryptě**.

Uvnitř katedrály jsou **plakety, sochy a památníky věnované širokému spektru osobností**. Hlavní část je věnovaná členům britské armády. V jižní příčné a severní boční chrámové lodi se nacházejí speciální památníky věnované lordu Nelsonovi a vévodovi z Wellingtonu. Velká část památníků je věnovaná známým básníkům, malířům duchovním a obyvatelům místní farnosti. Britská královská rodina využívá pro své významné svatby, pohřby a jiné církevní obřady Westminsterské opatství, ale **v katedrále svatého Pavla se konal poslední významný královský sňatek prince Charlese a Diany Spencerové**.

V roce 2001 se v katedrále svatého Pavla konaly smuteční obřady připomínající oběti Teroristických útoků 11. září 2001 za účasti členů královské rodiny a velvyslance Spojených států amerických Williama Farishe.

Od roku 2001 proběhla v katedrále rozsáhlá rekonstrukce, které byla dokončena v roce 2008 k 300. výročí jejího otevření. Katedrála je přístupná veřejnosti. Cena jednotlivé vstupenky pro dospělého (2006) – 10 £.

Monument - Památník Velkého požáru Londýna

3

Památník Velkého požáru Londýna (*Monument to the Great Fire of London*), více známý pod označením *Monument*, je 61 m vysoká věž v City, poblíž London Bridge. Nachází se na křižovatce *Monument Street* a *Fish Street Hill*, 61 metrů od místa kde roku 1666 vypukl Velký požár Londýna.

Skládá se z obrovského rýhovaného dórského sloupu z portlandského vápence, s uzavřenou schránkou ohně na vrcholu. Autory návrhu byli Christopher Wren a Robert Hooke.

Západní strana podstavce památníku obsahuje reliéf od Caia Gabriela Cibbera, zobrazující City zničenou požárem a Karla II. a jeho bratra Jakuba, vévodu z Yorku (později Jakuba II.) spolu s alegorií Svobody, Architektury a Vědy, které jim udělují rady pro rekonstrukci City.

Výška památníků 61 m je dána vzdáleností místa kde je postaven od místa, kde v obchodě královského pekaře Farnyora požár vznikl. V době svého vzniku (v období let 1671 až 1677) byl nejvyšším volně stojícím kamenným sloupem na světě.

Na vrchol památníků je možno vystoupit po úzkém schodišti uvnitř sloupu. Schodiště má 311 schodů. V 19. století byla vyhlídková plošina na vrcholu památníku vybavena ochrannou sítí, aby byla snížena možnost skoku z ní, poté co v období let 1788 až 1842 spáchalo 6 lidí tímto způsobem sebevraždu.

Tři strany podstavce památníku obsahují latinský text. Na jižní straně je popis akcí, které podnikl Karel II. po požáru. Nápis na východní straně popisuje vznik památníku a seznam starostů té doby. Na severní straně je popsáno jak požár vznikl, jaké škody způsobil a jak bylo dosaženo jeho uhašení.

Wren a Hooke navrhli památník jako vědeckou pomůcku. Středovou šachtu ve spojení s podzemní laboratoří, je možno použít jako dalekohled a pro gravitační pokusy. Vrcholek sloupu je upevněn na čepu a je ho možno otevřít. Každý ze schodů má přesnou výšku 6 palců, což umožňuje provádět přesné měření barometrického tlaku.

Další památník spojený s Velkým požárem Londýna – *Zlatý chlapec od Pye Corner (Golden Boy of Pye Corner)* je umístěn poblíž *Smithfieldu*, kde požár skončil.

Velký požár Londýna (1666)

4

Velký požár Londýna se přehnal přes centrální části londýnské City, řádil od 2. září do 5. září 1666 a zničil velkou část City uvnitř starých římských městských hradeb. Předchozí dva požáry v Londýně v letech 1133 a 1212, které způsobily velké škody na městských stavbách byly do té doby označovány stejným přívlastkem. Později, v době Druhé světové války, 29. prosince 1940 nálet Německého letectva vyústil v požár, který bývá označován jako *Druhý velký požár Londýna*.

Požár vznikl v sobotu, 2. září 1666, ráno v ulici *Pudding Lane*, v domě pekaře *Tomase Farrynora*, pekaře krále Karla II. Farrinor pravděpodobně zapomněl uhasit oheň v peci když šel večer spát a krátce po půlnoci jiskry z doutnajících uhlíků zapálily palivové dříví u pece. Pekař i se svou rodinou stihl uniknout z hořícího domu oknem v poschodí, ale jeho hospodyně se únik nezdařil a byla tak první obětí požáru. Během hodiny byl informován starosta City sir *Tomas Bloodworth*, který však situaci podcenil.

Pro stavbu většiny domů v Londýně té doby byly použity hořlavé materiály (dřevo a sláma) a jiskry z hořícího pekařova domu zapálily sousední domy. Podporován východním větrem se požár začal šířit Londýnem a počáteční snahy zabránit jeho šíření zbořením pásu domů jako požární zábrany byly neorganizované. V úterý vítr začal polevovat a ve středu požár začal slábnout. Ve čtvrtek dopoledne už byl skoro pod kontrolou, ale navečer plameny znovu vyšlehly u *Temple*. Některé domy byly odstřeleny a tím byl oheň překonán.

Škody

Požár z roku 1666 byl jednou z největších katastrof v dějinách Londýna. Zničil 13 200 domů, 87 chrámů, 6 kaplí a 44 cechovních sídel, Královskou burzu, Custom House, původní katedrálu svatého Pavla, Guildhall, Bridewell Palace, městské vězení, Session House, čtyři mosty přes řeku Temži a Fleet, tři městské brány a domovy 100 000 lidí, což byla jedna šestina obyvatel města.

Počet obětí požáru není přesně znám. Tradičně se předpokládá malý počet (9 - 16), ale některé novější prameny spekulují o možnosti až tisíců obětí vlivem vdechnutí kouře .

Tak velký rozsah škod způsobený neúmyslně způsobeným požárem nebyl na světě zaznamenán. Uvnitř hradeb bylo zničeno pět šestin města (1.3 km²) a vně hradeb asi jedna šestina (255 000 m²) plochy, která zůstala uvnitř města nepoškozena. Zůstaly stát jen ojedinělé stavby domů.

Hodnota zničeného majetku byla odhadnuta asi na 10 miliónů liber. Zničeny byly nejen domy ale i obrazy a knihy. Požár měl ale i pozitivní efekt – zastavil šíření morové nákazy, která zasáhla Londýn předchozí rok a bývá označována jako Velký mor, a která dle soupisu mrtvých způsobila smrt 68 590 lidí (podle některých odhadů však až 100 000 lidí).

Důsledky

Zhotovením plánů na rekonstrukci města byl pověřen Christopher Wren. Navrhoval vybudovat hlavní třídy ve směru sever-jih a východ-západ, postavit kostely na izolovaných, významných místech, soustředit veřejný život na nově postavených náměstích, soustředit nejvýznamnější cechovní sídla do jedné skupiny budov připojených ke Guildhall a postavit krásné nábřeží na břehu řeky od Blackfairs až po Tower. Wren chtěl vybudovat nový systém ulic s odstupňovanou šířkou – 30, 60 a 90 stop.

Vzhledem k tomu, že mnoho budov zůstalo ušetřeno požáru a jeho majitelé kladli výrazný odpor proti jejich zboření Wrenovy plány se neuskutečnily. To je hlavním důvodem středověkého rázu současného Londýna. Wren byl pověřen obnovou zničených kostelů a katedrály svatého Pavla a rekonstrukci městské zástavby řídil *Robert Hooke*.

Od roku 1667 Parlament založil fondy pro rekonstrukci města z výtěžku nové daně z uhlí. Nové domy byly stavěny z nehořlavých materiálů (cihel a kamene), byla zlepšena kanalizace a zlepšila se dopravní dostupnost.

Tate Modern je britské národní muzeum **moderního umění** a spolu s Tate Britain, Tate Liverpool a Tate St. Ives **část Tate Gallery**.

Galerie se nachází v **budově původní elektrárny Bankside**, jejímž tvůrcem byl sir Giles Gilbert Scott, architekt elektrárny Battersea. Elektrárna v Bankside byla **postavena** ve dvou etapách v letech **1947 a 1963** a byla **vyřazena z provozu roku 1981**. Po rekonstrukci byla **otevřena jako galerie 12. května 2000** a stala se velmi populární pro obyvatele Londýna i turisty. Vstup do galerie je volný.

Stálá expozice se nachází ve třetím a pátém poschodí, zatímco ve čtvrtém patře probíhají specializované výstavní akce. Po otevření byla sbírka galerie uspořádána tematicky ve skupinách: historie – paměť – společnost; nahota – akce – tělo; krajina – hmota – prostředí; zátiší – objekty – reálný život.

Turbínová hala, kde se nacházel elektrický generátor původní elektrárny, je vysoká sedm poschodí a má plochu 3 400 m². Je každoročně využívána pro speciální výstavy současných umělců v období mezi říjnem a březnem. Mezi umělce, kteří vystavovali v Turbínové hale, patří Louise Bourgeoisová, Juan Muñoz, Anish Kapoor, Ólafur Eliásson, Bruce Nauman a Rachel Whitereadová.

Globe Theatre

Divadlo Globe je spojené s osobou **Williama Shakespeara**. William Shakespeare byl členem a podílníkem divadelní společnosti nazývané **Služebníci lorda komořího**. Svá představení hráli v Divadle Jamese Burbage. Roku 1597 jim však vypršel nájem na divadlo, což znamenalo velké potíže. Bylo třeba něco podniknout. Divadelní společnost se rozhodla ukrást své vlastní divadlo na základě prošlé smlouvy, kde se psalo, že pokud budou chtít, mohou divadlo rozebrat. Divadlo přesunuli na jižní břeh řeky Temže a pojmenovali ho **Globe**. Byl to vynikající tah, **Služebníci lorda komořího** zachránili své divadlo i své kariéry. Jednu chybu však udělali, střechu nového divadla vyrobili z hořlavých došků. V létě roku **1613 Globe do základů vyhořel**. Oheň způsobilo dělo, ze kterého vystřelili při představení. Dělo se nestrefilo a zapálilo doškovou střechu. Podílníci měli povinnost postavit nové divadlo. Tato verze Globu přežila 30 let, dokud nebylo divadlo z **nařízení puritána Olivera Cromwella uzavřeno**. Samotná budova byla v roce **1644 stržena**.

Ke konci 20. století byl po přestávce trvající **350 let** postaven další Globe. Americký herec a Shakespearův milovník **Sam Wanamaker** (otec Zoë Wanamakerové) se rozhodl, že v Bankside postaví přesnou **repliku Globu**. Teď zde stojí divadlo tak, jak vypadalo za Shakespearových časů. V Globu probíhá každoročně **letní sezona Shakespearových her** a také je zde **největší trvalá Shakespearova výstava na světě**.

HMS Belfast

HMS Belfast (C35) byl lehký křižník podtřídy Edinburgh třídy Town britského válečného námořnictva – Royal Navy. Byl **nejtěžším britským lehkým křižníkem, který se zapojil do bojů druhé světové války**. V současné době je zakotven na řece Temži poblíž Tower Bridge a slouží jako muzeum. Toto muzeum, jako poslední velký válečný křižník, spravuje Imperial War Museum.

Lod' byla spuštěna na vodu **17. března 1938** (na den sv. Patrika) a do služby vstoupila **5. srpna 1939**. Krátce po zahájení války byla poškozena minou, která poškodila její trup a zranila několik členů posádky. Tato nehoda vyřadila křižník z provozu na tři roky. Mezi její neznámější akce patří účast v bitvě u Severního mysu, kde byl potopen německý bitevní křižník **Scharnhorst** a dělostřelecká podpora vylodění v Normandii. Křižník byl také použit při podpoře sil OSN v době korejské války.

Lod' byla vyřazena z provozu **24. srpna 1963** a roku **1971** byla zakoupena **pro Imperial War Museum za 1 £**. Byla odvečena do nového kotviště v **Symon's Wharf** na řece Temži a **21. října** téhož roku u příležitosti oslav **bitvy u Trafalgaru** zpřístupněna veřejnosti.

Takticko-technické údaje

Výtlač 11 553 tun; Délka 187 m; Šířka 21 m; Ponor 6,1 m; Pohon Čtyři parní turbíny typu Parson a čtyři kotly na naftu (výkon 80 000 KM); Rychlost 32 uzlů; Výzbroj 12 děl ráže 152,4 mm, 8 děl ráže 101,6 mm, 12 protiletadlových kanónů ráže 40 mm; Pancéřování Boky 114 mm, paluba 76 mm; Posádka 850 mužů.

Tower Bridge

8

Tower Bridge je zvedací most v Londýně nad řekou Temží. Vedle něj stojí pevnost Tower, podle níž se jmenuje. Někdy se nesprávně označuje jako *Londýnský most (London Bridge)*, což je ale ve skutečnosti hned další most proti proudu řeky.

Stavba

Ve druhé polovině 19. století se ve východní části Londýna začala rozmáhat průmyslová výstavba. V souvislosti s tím bylo nutné vybudovat nový most přes řeku, který by stál po proudu řeky za mostem London Bridge. Nebylo zde ale možné postavit tradiční typ mostu, protože by znemožnil lodní dopravu do Londýnského přístavu, který se nacházel mezi mostem London Bridge a Towerem. Tunel pod Temží (tzv. Tower Subway) byl sice otevřen roku 1870, ale byl určen pouze pro osobní dopravu a po přerušení provozu tamní železnice pro pěší.

Roku **1870** byla ustavena *Komise pro zvláštní most nebo tunel*, aby se pokusila najít řešení této dopravní hádanky. Vyhlásila veřejnou soutěž na konstrukci nového mostu. Zasláno bylo více než 50 návrhů, včetně jednoho od stavebního inženýra Josepha Bazalgetta. Vyhodnocování návrhů však bylo velmi kontroverzní a **vítězný návrh, zasláný městským architektem Horace Jonesem**, byl vyhlášen až roku **1884**.

Stavba mostu započala roku **1886** a trvala **8 let**. Na práci se podílelo 5 hlavních dodavatelů a 432 dělníků. Na podporu stability mostu byly na říční dno položeny dva masivní pilíře; každý obsahoval více než 70 000 tun betonu. Kostra věží a mostu samotného byla vybudována z více než 11 000 tun oceli a jako obložení mostu na ochranu ocelové kostry i pro vylepšení vzhledu byla použita cornwallská žula a portlandský vápenec.

Most byl otevřen roku **1894**. Slavnostní ceremonie byla zahájena **princem z Walesu, budoucím králem Edwardem VII.** a jeho ženou, Alexandrou Dánskou.

Současnost

Most je vybaven **dvěma výškovými lávkami**, spojujícími obě věže mostu a používanými dříve chodci při zvednutých mostovkách při průjezdu lodí. Těm se dostalo nelichotivé pověsti ráje prostitutek a kapesních zlodějů. Proto byly roku 1910 uzavřeny. Nyní jsou znovu otevřeny jako součást historické prohlídky mostu, která zahrnuje i výstavní expozice v obou věžích. Na této výstavě lze mimo jiné spatřit dobové fotografie, rukopisné dokumenty a film o stavbě mostu. Součástí prohlídky je také návštěva původní parní strojovny, umístěné v budově nedaleko jižního konce mostu, která sloužila v minulosti ke zvedání mostovek.

Mimo to si návštěvník může objednat speciální prohlídku *V zákulisí*, při níž se může podívat do současného řídicího centra, které nahradilo původní parní stroje. **Mostní rámy jsou zvednuty přibližně pětsetkrát do roka.**

Ačkoli lodní doprava je mnohem menší, než byla v době stavby mostu, stále má přednost před silniční dopravou. Tato skutečnost téměř způsobila diplomatický incident, když prezident USA Bill Clinton se svou kolonou zůstal stát před mostem, jenž se neočekávaně zvedl.

Most leží téměř nad Tower Subway, první podzemní drahou na světě (otevřena roku 1870), která se ještě před otevřením stala nejkratší komunikací, spojující oba břehy.

V roce 2000 byl zaveden nový počítačový systém, který umožňuje dálkové ovládání mostu. Tento systém je ale zatím značně poruchový a již několikrát způsobil zaseknutí mostu v otevřené nebo naopak zavřené pozici, jako se to stalo např. 2. června 2005.

Oficiální název **londýnského Toweru** (angl. *Tower of London*) je **Palác a pevnost Jejího Veličenstva, Tower of London** (*Her Majesty's Palace and Fortress, The Tower of London*), ačkoli posledním králem, který ho používal jako palác byl král Jakub I. (1566 – 1625). Bílá tvrz (White Tower), čtvercová budova s vížkou na každém rohu, která dala této pevnosti jméno, je uprostřed komplexu budov u řeky Temže v Londýně, sloužila jako pevnost, zbrojnice, pokladnice, mincovna, palác, místo poprav, observatoř, útočiště a vězení především pro vězně z vyšších vrstev. Poslední příklad použití dal vzniknout rčení *poslat do Toweru* což znamená *uvěznit*. Alžběta I. zde byla vězněna v době vlády její sestry Marie, naposledy byl Tower použit jako vězení v době Druhé světové války pro Rudolfa Hesse.

Dějiny

První známé opevnění na tomto místě bylo římské opevnění, které nechal zbudovat císař Claudius na obranu města tehdy zvaného **Londinium**.

V roce 1078 nařídil **Vilém I. Dobyvatel** postavit **White Tower**, aby ochránil Normany před obyvateli City a proti komukoli jinému. Předchozí opevnění na tomto místě, včetně římského, bylo zbudováno ze dřeva, ale Vilém nařídil aby jeho věž byla z kamene, který byl speciálně dovezen z Francie. Král **Richard Lví srdce** dal zbudovat hradní příkop obklopující okolní hradby a nechal ho napustit vodou z Temže. Vodní příkop ale neplnil dobře svou funkci do doby než **Jindřich III.** zaměstnal holandské stavitele vodních příkopů. Příkop byl odvodněn v roce 1830 a na jeho dně byly nalezeny lidské kosti.

Královský **zvěřinec** byl v Toweru zřízen ve 13. století, pravděpodobně již v roce 1204 v době vlády krále **Jana Bezzemka** a zvířata pocházela zřejmě ze zvěřince založeného Jindřichem I. v roce 1125 v jeho paláci ve Woodstocku, poblíž Oxfordu. Někdy se jako založení uvádí rok 1235, kdy Jindřich III. obdržel tři leopardy (nebo lvy) jako svatební dar od Bedřicha II., císaře římského. V roce 1264 byl zvěřinec přestěhován do Bulwarku, blízko hlavního západního vchodu, který byl přejmenován na Lion Tower. Příležitostně byl otevřen pro veřejnost v době vlády Alžběty I.. Od roku 1804 byl zvěřinec pravidelně přístupný pro veřejnost. Většina zvířat byla do roku 1835 přemístěna do Londýnské zoo a větší část Lion Tower byla zbořena, zůstala pouze brána Lion Gate.

Exekuce vězňů z nižší společenské třídy byly prováděny na jednom z veřejných míst mimo Toweru. Několik významných vězňů, jako například **Thomas More**, bylo veřejně popraveno na Tower Hillu. Příslušníci šlechtického stavu (především ženy) byli popravováni uvnitř komplexu u Tower Green a byli pohřbeni v kapli *Chapel Royal of St. Peter ad Vincula* v blízkosti Tower Green. Někteří šlechtici popravení mimo Tower zde byli také pohřbeni. Říká se, že královna **Anna Boleynová**, popravená v roce 1536 za zradu vůči králi Jindřichu VIII., se občas prochází Towerem se svou hlavou v podpaží.

Význam vojenské využití Toweru jako opevnění, podobně jako u jiných hradů, poklesl s počátkem použití dělostřelectva. Přesto byl používán jako **sídlo ministerstva obrany do roku 1855** a byl občas používán jako **vězení** dokonce i v obou světových válkách. V roce 1870 zde byl vězněn jediný americký vězeň Henry Laurens. V době První světové války byl Tower žalářem pro 11 německých špiónů a desátník Josef Jakobs byl posledním německým špiónem uvězněným 15. srpna 1941, během Druhé světové války. V následujících letech zde strávil 4 dny Hitlerův zástupce Rudolf Hess.

Waterloo Barracks, běžně používaný jako **královská klenotnice**, byl v roce 1950 používán jako základna 1. praporu královských mušketýrů (*City of London Regiment*). Posledním britským občanem, vězněm v Toweru, byl vojenský zběh Norman Baillie-Stewart v letech 1933 – 1937.

Ačkoli již nyní není používán jako sídlo královské rodiny, zůstává Tower **královskou rezidencí** a je proto strážěn stálou stráží – ta je tvořena jednotkou královské gardy Buckinghamského paláce. Tato ochrana je tvořena dvěma hlídkami, které stráží Tower během doby kdy je otevřen – jedna má stanoviště před *Jewel House* a druhá před *Queen's House*.

Popis

V současnosti je Tower hlavně turistickou atrakcí. Mimo vlastní budovy je možno shlédnout i **britské korunovační klenoty**, kolekci brnění z královské sbírky a zbytky hradeb opevnění z doby římské správy.

Personál Toweru - **Yeomen Warders** plní funkci průvodců, provádí taktní ochranu a je i turistickou atrakcí. Každý večer tito dozorcí provádí **Ceremony of the Keys** – procedurální uzamčení bran Toweru. S ohledem na starou legendu jsou zde, na náklady vlády, chováni **havrani**. Pověst uvádí, že dokud budou v Toweru havrani, bude Anglie bezpečná vůči invazi. Jména osmi havranů, kteří jsou nyní v Toweru - Gwylum, Thor, Hugine, Munin, Branwen, Bran, Gundulf a Baldrick.

Greenwich

10

Královská greenwickská observatoř (*Royal Observatory, Greenwich* původně *Royal Greenwich Observatory*) byla zřízena roku 1675 králem Karlem II. V té době byl také zřízen úřad královského astronoma, aby řídil práci observatoře a podporu navigace. Nachází se na kopci v Greenwich Parku v londýnském obvodu Greenwich.

Flamsteed House, původní část observatoře byl navržen sirem Christopherem Wrenem a byl první účelovou stavbou pro určenou pro vědecký výzkum v Velké Británii. Byl určen pro astronomický vědecký výzkum vedený Johnem Flamsteedem a později se stal i sídlem přesného měření času a Námořního úřadu Jejího Veličenstva.

Britští astronomové používali observatoř pro svá měření dlouhou dobu. Budovou vedly čtyři poledníky. Základem pro měření zeměpisné polohy byl Nultý poledník ustanovený roku 1851 a přijatý na mezinárodní konferenci roku 1884. Původně byla jeho poloha vyznačena na dvoře observatoře mosazným páskem, později nahrazen páskem z nerezové oceli a od 16. prosince 1999 silným zeleným laserovým paprskem osvětlujícím londýnské noční nebe.

Greenwickský hlavní čas (*Greenwich Mean Time*) byl jedno období založen na měření času v této observatoři. Později byl nahrazen *Coordinated Universal Time*. Pohyb časového balónu (*time ball* - viz obrázek) každodenně označuje přesný čas jedné hodiny odpolední – tento mechanismus instaloval roku 1833 královský astronom John Pond. V současné době se v budově nachází muzeum astronomických a navigačních přístrojů, mezi jinými ceněný chronometr Johna Harrisona.

Brighton

11

Brighton se nachází na jižním pobřeží Anglie a spolu s **Hove** tvoří souměstí **Brighton and Hove**. Brighton je **jedním z největších a nejznámějších pobřežních letovisek Velké Británie**.

Brighton je populárním turistickým centrem s mnoha hotely, restauracemi a zábavními středisky, které jsou využívány pro pořádání obchodních konferencí. Brighton and Hove je také **významným vzdělávacím centrem s dvěma univerzitami a mnoha školami**.

Pláže

Hlavní turistickou atrakcí Brightonu jsou jeho **pláže**. Jsou obklopeny mnoha bary, restauracemi, nočními kluby a arkádami. Spolu s atrakcemi, které se nacházejí dále ve vnitrozemí, vytváří z města oblast, která je nazývána **Londýnem na pobřeží**. Brightonské pláže jsou pro Londýňany jedněmi z nejpřístupnějších turistických pláží. V Brightonu se také nacházejí vyhrazené pláže pro nudisty. Tato skutečnost je výjimečná v rámci Velké Británie, ve které je jen velmi málo nudistických pláží v dosahu obydlených oblastí.

Turistické atrakce

Royal Pavilion je bývalý královský palác postavený pro prince regenta na počátku 19. století a je pozoruhodný architekturou inspirovanou Indií a orientálním interiérem. Budovu paláce a okolní pozemek odkoupilo roku 1849 město za 53 000 £.

Brighton Pier (nebo také *Palace Pier*, plným názvem "The Brighton Marine Palace and Pier") byl otevřen roku **1899** a je největším molem v Brightonu. Obsahuje zábavní park, restaurace a arkádové haly.

West Pier bylo postaveno roku 1866 a bylo uzavřeno roku 1975 pro následnou rekonstrukci. Bylo mezi dvěma nejvýznamnějšími památkově chráněnými moly Velké Británie, dokud roku 2003 nebylo zničeno požárem. Existují plány na výstavbu 183 m vysoké vyhlídkové věže, která má být postavena na místě původního mola, jejíž autorem je Marks Barfield, autor návrhu **Londýnského oka**. Plány na výstavbu této věže byly schváleny městskou radou v říjnu 2006.

Volk's Electric Railway, postavená roku 1883, vede po vnitřním okraji pláže od **Brighton Pier** až k **Black Rock**. Jedná se o nejstarší provozovanou elektrickou železniční dráhu na světě.

Hastings

12

Mezi nejkrásnější místa v Anglii patří bezpochyby i hrabství **East Sussex**, které se nachází na jižním pobřeží. Je vyhledávanou turistickou oblastí, zejména kvůli mírnému klimatu, dlouhým plážím a členitým skalnatým pobřežím. Jedním z nejznámějších měst hrabství East Sussex je **Hastings** s 125 000 obyvateli. Dnes **připomíná letoviska na březích Středozemního moře a je rájem pro sportovce**.

Hastings, malebné přímořské město na jihovýchodě Anglie, proslulo již za normanských válek. Vévodí mu **historické centrum**, starý **rybářský přístav** a zřícenina **hradu** na kopci. Moderní část Hastingsu nabízí nepřeborné možnosti pro nákupy, relaxaci a zábavu. Milovníci jachtingu, windsurfingu, veslování, ale i plavci si zde přijdou na své. Dále je možné věnovat se tenisu, squashu, golfu, criketu, basketballu, korfbалу a jiným sportovním aktivitám.

Hastings se do historie zapsalo slavnou **bitvou**, která zde proběhla v roce **1066**. V této bitvě porazil **Vilém Dobyvatel** anglosaského krále Harolda II. a ovládl tak celou dosavadní anglosaskou říši. Vzhledem k tomu, že Vilém byl Francouz, byla angličtina značně ovlivněna právě francouzštinou.

Staré městečko nejlépe poznáte, když se vydáte na procházku nejstarší a nejkrásnější částí Hastings, která se nachází mezi kopci **East Hill** a **West Hill**. Je typická klikatými a strmými uličkami se spoustou obchůdků a hospod. Na oba kopce dnes vedou **lanovky** z 19. století. West Hill nabízí nádherný výhled na celé město, dnes značně rozrostlé směrem na západ.

Za návštěvu rovněž stojí pašerácké jeskyně, neboli **Smugglers Caves**. Ve Smugglers Caves se přenesete do minulých století, kdy Hastings bylo rájem pašeráků, kteří se za velkého ohrožení vlastního života snažili dostat do Anglie nebo vyvézt pryč z Anglie vzácné zboží bez nutnosti platit vysoké clo. Jeskyně, kde je dnes muzeum

Seven Sisters

13

Západně od **Eastbourne** leží **Seven Sisters Country Park**, oblast o rozloze 285 ha, které tvoří **křídové útesy** s bažinami **Downland**.

Přímo na okraji města **Eastbourne**, oblíbeného viktoriánského střediska, se zvedá působivý, 163 m vysoký křídový útes **Beachy Head**, který je nejvyšším křídovým útesem v Anglii a tvoří desetikilometrový úsek pobřeží. Shora je fantastický výhled směrem do vnitrozemí i na kanál La Manche. Kolem starého **majáku**, stojícího přímo na břehu burácejícího moře, se dostanete k pobřežnímu útvaru **Seven Sisters**, což je sedm vysokých ohlazených křídových skal.

Long Man

14

"Dlouhý muž z Wilmingtonu" (The Long Man of Wilmington) . tak se nazývá figura o výšce 70m, vytesaná do vápence, která v ohnutých pažích drží obrovské tyče. Nikdo si není jistý původem a významem sporného reliéfu. Na základě nálezů v bezprostředním okolí existuje domněnka, že pochází z doby kamenné. Dnes o "Dlouhého muže" pečuje Sussex Archeological Society a dbá na to, aby okolní zeleň polí nezničila viditelné obrysy. Z tím účelem byla z obrysu odstraněna hlína a vegetace a silueta byla vylita světlým betonem. Cesta s

pěkným výhledem vás dovede na kopec, na jehož svahu se figura nalézá. Wilmington sám je pěkná malá vesnice, jejíž hlavní ulici lemují pitoreskní

Battle

15

Jedenáct kilometrů od Hastingsu leží **Battle**. Centrálnímu náměstí městečka vévodí vstupní objekt opatství **Battle Abbey**. Na místě svého velkého vítězství jej zbudoval **Vilém Dobývateľ**. Hlavní oltář údajně nechal postavit přesně tam, kde padl Harold. Opatství však bylo zničeno během rušení klášterů. Tuto událost připomíná cestička kolem skutečného **bitevního pole**.

Bateman's

16

Bateman's je dům ze 17. století, který se nachází v **Burwash** ve **východním Sussexu**. Žil zde britský spisovatel **Rudyard Kipling** a to od roku **1902** až do své smrti v roce **1936**. Jeho manželka po své smrti v roce 1939 dům zanechala National Trust a od té doby je otevřen veřejnosti.

Bateman's is a skromný dům z pískovce postavený v roce 1634 pro místního kovolijce, Johna Brittana. Šest cihlových sloupů tvoří masivní centrální nadstřešní část komína nad štítem domu. Když Kipling poprvé přijel do Bateman's při hledání nového domu v roce 1900, zamiloval se do něj na první pohled. Koupil jej v roce 1902 a tento dům se mu pak stal domovem. Kipling zde napsal některé ze svých nejlepších prací včetně slavné básně : "Když—".

Dnes jsou všechny místnosti ponechány takové, jaké byly, když tam Kiplingovi bydleli. Kipling a jeho manželka vytvořili interiéry které dotvářely charakter domu ze 17. století. Srdcem domu je knihami lemovaná pracovna, kde Kipling pracoval. Sedávat u ořechového pracovního stolu ze 17. století pod oknem a jeho psací náčiní, těžítka a dýmka jsou stále na svém místě..

Bateman's také odráží spisovatelův silný vztah k Indii. V mnoha místnostech jsou orientální koberce a v salonu je vystavena Kiplingova sbírka uměleckých předmětů z Indie. Výstavní místnosti obsahují rukopisy, dopisy a další připomínky Kiplingova života a díla.

Joseph Rudyard Kipling

17

(30. prosince 1865, Bombaj – 18. ledna 1936, Londýn) byl britský spisovatel, novinář a básník, první britský nositel Nobelovy ceny za literaturu z roku 1907.

Rudyard Kipling se narodil v indické Bombaji jako syn malíře pracujícího pro britskou koloniální správu, dětství prožil v Indii, kam se po absolvování internátní školy v Anglii roku 1881 opět vrátil, protože vojenská kariéra mu byla uzavřena pro silnou krátkozrakost a studium na univerzitě bylo příliš nákladné. Stal se pomocníkem šéfredaktora anglických novin v Lahore, kde mu otiskli první verše a krátké povídky. Přestože pak v Indii strávil pouhých sedm let, načerpal tu náměty pro svou nejlepší tvorbu.

V osmdesátých letech 19. století se definitivně prosadil jako **básník** a posléze i jako **prozaik**. Podnikl cesty do Číny, Japonska a Spojených států. Po sňatku s Američankou Caroline Balestierovou roku 1892 žil čtyři roky ve Vermontu v USA, kde napsal své slavné **Knihy džunglí**.

V Londýně, kam se s manželkou roku 1896 přestěhoval, vydal své další **romány**, ale stále psal i **poezii**. Ve vlasti byl ceněn především jako básník opěvující mužnost a vlastenectví, jeho próza nebyla tak vyzdvihována. Čtenáře zaujal především **cizokrajnou tematikou, popisem přírody a zvyků domorodců a pozoruhodným uměleckým jazykem**. Přelom století pak znamenal vrchol jeho literárních úspěchů a **roku 1907 mu byla udělena Nobelova cena za literaturu** „... s ohledem na pozorovací talent, originální představivost jakož i mužnou sílu ideí a umění kresby“ (citace z odůvodnění Švédské akademie).

Třebaže Kipling psal až do počátku třicátých let, nedosáhl již předchozích úspěchů. Navíc těžce nesl smrt svého syna Johna na bojišti 1. světové války. Po spisovatelově smrti na mozkovou mrtvici vyšla ještě jeho autobiografie **Something of Myself** (1937). Proslulá je také jeho báseň **If** z roku 1895, známá v českém

přebásnění Otokara Fischera pod názvem **Když...**, ve které Kipling vystihl obraz a ideál mužných vlastností a požadavky na statečného člověka v životním zápase v přemáhání každodenních všeledských problémů.

Bodiam Castle

18

Hrad z **konce 14. století**, obehnaný lesknoucím se **vodním příkopem**, se řadí k nejromantičtějším v Anglii. Dříve se předpokládalo, že byl zbudován na obranu proti invazi Francouzů, avšak dnes se má za to, že vznikl jako sídlo sussexského rytíře. Během občanské války byl poškozen při útoku parlamentních vojsk. Odstranili z něj střechu, aby se stal nevyužitelným jako základna Karla I. Od té doby zůstal hrad opuštěný, avšak jeho šedý kámen se ukázal jako nezničitelný. V roce 1919 jej zrestauroval lord Curzon a daroval státu.

Oxford

19

Oxford je město a nemetropolitní distrikt v hrabství Oxfordshire s počtem obyvatel 149 800 (2005). Nachází se zde **nejstarší univerzita v zemích používajících angličtinu – University of Oxford**. Oxford je označován jako **město snové nálady** – termín použitý Matthewem Arnoldem s odkazem na harmonickou architekturu univerzitních budov. Městem protéká řeka **Temže**, která je v úseku asi 15 km známa jako **Isis**.

Turistické atrakce

V Oxfordu se nachází velké množství turistických atrakcí, z nichž velká část patří univerzitě. V centru města se mimo jiných zajímavostí nachází **Carfax Tower** – jediná dochovaná část kostela Svatého Martina pocházejícího z 13. století. Mnoho obchodů se suvenýry a jiným zajímavým zbožím pro turisty je rozmístěno na **Covered Market**. V letním období jsou populární vyjíždky na pramicích po řekách **Cherwell** a **Temži**.

Oxford University

20

Oxfordská univerzita (anglicky **University of Oxford**, často také **Oxford University**, latinsky **Universitas Oxoniensis**) je nejstarší univerzita v anglicky mluvící části světa a jedna z nejstarších na světě. Sídlí v anglickém městě **Oxford**, je považována za **jednu z nejprestižnějších univerzit ve Spojeném království** a v žebříčcích nejlepších vysokých škol na světě pravidelně zaujímá místa v první desítce. Její tradiční barvou je tmavě modrá.

Univerzita funguje na bázi federativního zřízení, tvoří ji **38 autonomních kolejí**, 6 *permanent halls of residence* a řada fakult. V čele instituce stojí kancléř a vicekancléř. Vzhledem k tomu, že kancléř je spíše symbolická funkce, do níž jsou do ní doživotně voleny významné osobnosti, samotné vedení univerzity fakticky připadá na vicekancléře.

Součástí Oxfordské univerzity je také několik muzeí a knihoven, které patří k nejstarším v Anglii.

Historie

Počátky univerzity spadají do **konce 11. století**, přesný rok založení však není jednoznačně znám. První doložené záznamy o probíhající výuce jsou z roku 1096. K výraznému nárůstu počtu studentů došlo, když král Jindřich II. zakázal v roce 1167 Angličanům studovat na univerzitě v Paříži. Od roku 1201 stál v čele univerzity *magister scholarum Oxonie*. Pro tuto funkci se od roku 1214 dodnes používá titul **kancléř**. Přibližně v té době začaly také vznikat takzvané colleges, které se původně omezovaly pouze na poskytování ubytování a stravy studentům a akademikům, později se ovšem jejich působnost rozšířila i na aktivity spojené s výukou. K nejstarším patří **University College**, **Balliol College** a **Merton College**, jejichž vznik se datuje do 13. století.

Podle legendy odešli po nepokojích mezi studenty a měšťany, které vyvrcholily roku 1209, někteří z profesorů směrem na severovýchod do města Cambridge a založili tam University of Cambridge. Mezi těmito dvěma univerzitami od té doby panuje rivalita, byť obvykle přátelská, a to téměř ve všech oblastech.

Dnešní stav

Rektorem univerzity je anglický politik Chris Patten. Celkem má více než 22 000 studentů.

Slavní absolventi

Oxford má velmi důležitou roli ve vzdělávání ve Spojeném království. Vystudovalo zde nejméně **8 zahraničních panovníků, 47 držitelů Nobelovy ceny, 3 držitelé Fieldsovy medaile, 25 premiérů Spojeného království (včetně Tonyho Blaira), 28 zahraničních prezidentů a premiérů, 7 svatých, 86 arcibiskupů, 18 kardinálů a jeden papež.**

Současní **vědci** jako jsou Stephen Hawking, Richard Dawkins a **držitelé Nobelovy ceny** Anthony James Leggett, Tim Berners-Lee a mnoho jiných.

Mezi dlouhým seznamem **spisovatelů**, kteří jsou spojeni s Oxfordem jsou nejznámější Evelyn Waugh, Lewis Carroll, Aldous Huxley, Oscar Wilde, C. S. Lewis, J. R. R. Tolkien, Philip Pullman, Vikram Seth, Plum Sykes a Percy Bysshe Shelley.

Hampton Court Palace

21

Hampton Court Palace je původní královský palác v Londýnském obvodu **Richmondu**. Palác je vzdálen 18,9 km na jihozápad od Charing Cross. V současnosti je přístupný pro veřejnost. V parku u paláce se každý rok koná květinová slavnost **Hampton Court Palace Flower Show**.

Historie

Od roku 1263 se na místě současného paláce nacházel **statek Rytířů maltézského kříže**. V roce 1505 si pronajal tuto usedlost nejvyšší komoří sir Giles Daubeney a využíval ji pro rozptýlení Jindřicha VII.

Thomas Wolsey, v době kdy zastával funkci arcibiskupa z Yorku a prvního ministra krále, převzal nájem a původní panské sídlo nechal v průběhu následujících sedmi let rekonstruovat a vytvořil tak základ současné podoby paláce. Wolsey chtěl vytvořit z tohoto paláce kardinálské renesanční sídlo po vzoru italských paláců.

Palác si přivlastnil, ještě za života Wolseyho, asi v roce 1525, **Jindřich VIII. Tudor**, který nechal postavit **Velkou aulu** – poslední velkou středověkou aulu postavenou pro anglického panovníka a **tenisový kurt** (pro původní verzi tenisu, z něhož se vyvinula současná podoba tenisu).

Roku 1604 byl palác místem jednání Jakuba I. s reprezentací anglických puritánů, známého jako **Hampton Court Conference**. Důsledkem neúspěchu jednání bylo rozhodnutí krále Jakuba I. vydat vlastní verzi, tzv. **Bibli krále Jakuba** (anglicky *King James Version Bible*).

Za vlády **Marie II. a Viléma Oranžského** byla část přestaveb vzniklých v době Jindřicha VIII. zbořena a část státních komnat se začala běžně používat. Polovina paláce byla v období let 1689 až 1694 přestavěna. Po smrti královny Marie ztratil Vilém zájem o rekonstrukci paláce. Poté byl palác znovu opomíjen až do doby Jiřího II. a jeho manželky Karolíny, kdy byl palác vybaven novým nábytkem, který navrhl architekt William Kent. Královniny soukromé komnaty – koupelna, ložnice a soukromá kaple – jsou přístupné veřejnosti.

Od roku 1760 panovníci preferovali jiná londýnská sídla, a tak Hampton Court přestal být využíván jako královský palác.

Roku 1796 započala rekonstrukce Velké auly a po jejím dokončení **roku 1838 královna Viktorie zpřístupnila palác pro veřejnost**. Velký požár v královském pokoji roku 1986 si vyžádal rekonstrukci některých místností, která byla ukončena roku 1995.

Labyrint

Poblíž Hampton Courtu je **světoznámý labyrint ze živého plotu**. Založen byl okolo roku 1689 až 1695 Jiřím Londonem a Henrym Wisem pro Viléma Oranžského.

Labyrint se rozprostírá na ploše **1300 m²** a je dlouhý **800 m**. Je pravděpodobné, že byl vytvořen na místě předchozího bludiště vytvořeného pro kardinála Wolseyho. Plot tvořily původně stromky habru, ale časem bylo na jeho opravy použito i jiné druhy stromků a keřů. Labyrint se nachází **v zahradách o ploše 243 000 m²** obklopujících palác.

Nyní máte možnost i Vy spatřit jedinečný labyrint britského typu v ČR - přírodní bludiště z habru obecného vybudovalo občanské sdružení Brandýs ve světě v městě **Brandýs nad Orlicí**.

Houses of Parliament

22

Westminsterský palác (*Palace of Westminster*) označovaný také **Houses of Parliament** je sídlem **Parlamentu** Velké Británie - **Sněmovny lordů** (*House of Lords*) a **Dolní sněmovny** (*House of Commons*). Palác se nachází na severním nábreží řeky Temže v Londýnském obvodu **Westminster** v sousedství dalších vládních budov na **Whitehallu**.

Nejstarší dochovanou částí paláce je **Westminster Hall**, pocházející z roku **1097**. Palác původně sloužil, až **do 16. století jako sídlo panovníka**. Většina současné stavby pochází z **19. století, kdy byl palác po požáru, který ho téměř celý zničil, rekonstruován**. Autorem přestavby paláce v neogotickém stylu byl architekt Charles Barry a Augustus Welby Pugin. Palác obsahuje více než 1000 místností z nichž nejvýznamnější jsou **jednací místnosti Sněmovny lordů a Dolní sněmovny**.

Nad severozápadní částí paláce se tyčí nejznámější věž paláce, 96 m vysoká **Clock Tower**. V této věži se nachází obrovské hodiny známé jako **Great Clock of Westminster**. V této věži je umístěno **pět zvonů**. Největším z nich a nejznámějším je **Big Ben** (oficiální pojmenování *Great Bell of Westminster*), který odbíjí celou hodinu a je s **hmotností 13,8 tun třetí nejtěžší zvon Anglie**. Ačkoli se termín Big Ben vztahuje k nejtěžšímu zvonu, bývá používán i pro pojmenování celé věže.

Big Ben

23

Big Ben je hovorové označení používané pro hodinovou věž **Westminsterského paláce** v Londýně a neformální pojmenování **Velkého westminsterského zvonu**, největšího v této věži. Věž se tyčí nad severovýchodní straně paláce, ve kterém zasedá parlament.

Pojmenování

Jméno Big Ben se téměř všeobecně používá pro celou hodinovou věž. Ve skutečnosti je Big Ben jméno **hlavního a největšího zvonu** ve věži, který odbíjí celou hodinu. Podle jednoho z několika výkladů je zvon pojmenován po členu parlamentu siru **Benjaminu Hallovi**, Který byl pověřen stavebním dozorem při opravách a přestavbě Budov parlamentu, a podle jiné verze je pojmenován po nejtěžším zápasníku své doby **Benjaminu Cauntovi**.

Hodinová věž

Věž byla postavena podle návrhu Charlese Barryho při rekonstrukci po požáru původního Westminsterského paláce, který vypukl 16. října 1834. Věž je navržena ve viktoriánsko-gotickém stylu a je vysoká 96,3 m (315 ft).

Hodiny

Hodinová ručička Westminsterských velkých hodin je dlouhá 2,7 m a minutová 4,3 m. Hodiny na věži byly ve své době největšími hodinami světa a jsou schopny odbít první úder každou celou hodinu s přesností jedné sekundy. Mechanismus hodin byl dokončen roku 1854, ale vlastní věž byla dokončena až několik let poté.

Velký westminsterský zvon

Zvon má hmotnost 13,762 tun, původně byl naladěný na tón *E* a srdce zvonu má hmotnost 203 kg. Doba mezi jednotlivými údery zvonu je 5 sekund. Je běžným omylem, že je považován za nejtěžší zvon Velké Británie ale ve skutečnosti je **třetí nejtěžší po Great Paul v katedrále svatého Pavla** v Londýně s hmotností 17,002 t a **Great George v Liverpoolské katedrále** s hmotností 15,013 tun.

Spolehlivost

Hodiny jsou pověstné svou spolehlivostí. Ta je dána schopnostmi jejich tvůrce, amatérského hodináře Edmund Becketta Denisona. Hodiny si uchovaly svou přesnost navzdory bombardování v průběhu druhé světové války.

Westminsterské opatství (*Westminster Abbey*) – oficiální označení Kolegiátní chrám svatého Petra ve Westminsteru (*The Collegiate Church of St Peter, Westminster*) je chrám ve stavebním tvaru katedrály, postavený převážně v **gotickém slohu**, nacházející se v Londýnském obvodu Westminster, nedaleko od **Westminsterského paláce**. Je tradičním **místem korunovace a místem posledního odpočinku anglických panovníků**.

Korunovace

d korunovace králů Harolda II. a Viléma I. Dobývatele roku 1066 byli všichni angličtí králové (s výjimkou Jany Greyové, Eduarda V. a Eduarda VIII.) korunováni ve Westminsterském opatství.

Tradičním náboženským hodnostářem provádějícím korunovaci je **arcibiskup canterburský**. Korunovační křeslo krále Eduarda (křeslo, na němž sedí britský panovník při korunovaci) je opatrováno v opatství.

Hrobky a památníky

Jindřich III. přestavěl opatství na památku Eduarda Vyznavače, jehož hrobka a památník jsou umístěny v sakristii. Jindřich III. byl pohřben poblíž dalších panovníků a jejich rodinných příslušníků z rodu Plantagenetů. Později zde byla pohřbena většina anglických panovníků kromě Jindřicha VIII. a Karla I., kteří jsou pochováni v kapli svatého Jiří ve Windsorském zámku (od Jiřího II. jsou ve Windsoru pohřbeni všichni britští panovníci). Roku 2005 byla pod mozaikou z roku 1268 objevena původní hrobka Eduarda Vyznavače.

Aristokraté byli pohřbíváni v postranních kaplích, zatímco mnichové a lidé spojení s opatstvím v křížových chodbách. Jedním z těchto lidí je i **Geoffrey Chaucer**, který bydlel v opatství, když byl ve službách panovníka. Další umělci byli pohřbeni v okolí hrobu Chaucera a tak bylo toto místo pojmenováno jako **Poets' Corner**. Je zde pohřbeno **více než 400 osobností spojených s historií Anglie**, např. **Charles Darwin, Sir Isaac Newton, Geoffrey Chaucer, Charles Dickens, Rudyard Kipling a Thomas Hardy**.

Whitehall

25

Whitehall je ulice v londýnském obvodu **Westminster**. Je hlavní dopravní tepnou vedoucí z **Parliament Square**, vládního centra Velké Británie, na sever **k Trafalgarskému náměstí**. Podél ní se nachází mnoho vládních budov, takže označení **Whitehall** se často používá jako označení pro **vládní administrativu**. Pojem **Whitehall** se také používá pro označení přilehlé oblasti.

Jméno pochází z obrovského **Whitehallského paláce**, který stál v oblasti poblíž této ulice, ale byl zničen požárem v roce 1698. Whitehall byla původně široká ulice vedoucí kolem průčelí tohoto paláce. Přesně řečeno pouze severní dvě třetiny ulice je Whitehall, jižní třetina nese název **Parliament Street**. Celková délka (obě ulice) je 1 km.

Památník padlým, nejdůležitější britský válečný památník, se nachází v centru ulice a je místem každoročního připomenutí **Dne válečných vyloučenců** (*Remembrance Sunday*).

Střední části ulice dominují vojenské budovy, včetně **Ministerstva obrany** a původního **velitelství Britské armády** (budova *Horse Guards*) a **Královského loďstva** (*Admiralty*).

Na Whitehallu se také vypíná **jezdecká socha Jiřího**, vévody z Cambridge, bývalého vrchního velitele armády.

Downing Street se napojuje na Whitehall na jihozápadě, blízko Parliament Street. Od roku 1989 je tato ulice uzavřena pro veřejnost branami instalovanými u vstupu do ní.

Horse Guards Parade

26

Horse Guards Parade je velké přehlídkové prostranství ve **Whitehallu** v centru Londýna. Původně to bylo **kolbiště Whitehallského paláce**, kde se v době Jindřicha VIII. konaly **rytířské turnaje**. Bylo také místem každoročních **oslav narozenin Alžběty I.**

Tato oblast byla používána pro přehlídky a jiné reprezentativní události od 17. století. Každý rok se zde odehrává velkolepá **přehlídka na oslavu královniných narozenin - Trooping the Colour**.

Na konci 20. století se toto prostranství začalo používat na méně okázalé příležitosti, jako parkoviště pro státní zaměstnance. Po teroristickém útoku IRA 7. února 1991, který byl způsoben výbuchem bomby v zaparkovaném dodávkovém automobilu, bylo parkování zrušeno.

Přehlídkové prostranství je na západní straně otevřeno do **Horse Guards Road** a **St. James's Parku**. Na severu je ohraničeno budovami **Old Admiralty** a **Admiralty Citadel**, na východě budovou **Horse Guards** - bývalým velitelstvím Britské armády a na jihu **HM Treasury** a zadní stěnou **Downing Street číslo 10** - oficiálním sídlem předsedy britské vlády. Vstup do této části Horse Guards Parade je nyní z bezpečnostních důvodů zakázán.

Přehlídkové prostranství je lemováno množstvím památníků a trofejí, včetně soch polních maršálů **Kitchenera**, **Robertse** a **Wolseleyho**, tureckého děla vyrobeného v roce 1542, které bylo ukořistěno v roce 1801 v Egyptě a Kádizského památníku.

V době konání Letních **olympijských her 2012** má být Horse Guards Parade místem konání soutěží **plážového volejbalu**. Mají být vybudovány dvě hřiště a stejně jako při oslavách **Trooping the Colour** dočasná hlediště s kapacitou pro 5 000 a 12 000 diváků.

St. James's Park

27

St. James's Park je jedním z královských parků v Londýně ve **Westminsteru**. Rozkládá se východně od Buckinghamského paláce a západně od Downing Street. Původně to byly mokřiny koupené Jindřichem VIII., který z nich vytvořil jelení honební revír. Karel II. Stuart park zpřístupnil veřejnosti. Na severu je ohraničen ulicí **Mall**, na východě **Horse Guards** a na jihu **Birdcage Walk**.

V parku se nachází malé jezero, **St James's Park Lake**, se dvěma ostrovy – **Duck Island** a **West Island**. Z mostu spojujícího oba ostrovy je výhled na **Buckinghamský palác** lemovaný stromy a fontánami.

Park je nejvýchodnějším ze soustavy parků – **Green Park**, **Hyde Park** a **Kensingtonské zahrady**, které vytvářejí v centrálním Londýně souvislý pás zeleně.

Buckingham Palace

28

Buckinghamský palác je oficiálním londýnským sídlem **britského panovníka** a největší královskou **pracovnou** na světě. Výraz **Buckinghamský palác** nebo jen **palác** je pojem používaný pro označení vyjádření pocházející od členů královské rodiny. Buckinghamský palác je mimo to, že je londýnskou rezidencí královny Alžběty II., i místem konání akcí státního významu, akcí pořádaných dvorem, místem oficiálních uvítání hlav států a velkou turistickou atrakcí. Je také místem kde se Britové shromažďují v dobách národního veselí a krizí.

Trafalgar Square

29

Trafalgar Square (**Trafalgarské náměstí**) je náměstí v centru Londýna, které připomíná **Bitvu u Trafalgaru roku 1805**, vítězství Britského námořnictva v Napoleonských válkách.

Od doby Eduarda I. bylo toto území používáno jako královské stáje. Okolo roku 1820 princ regent pověřil architekta Johna Nashe obnovou této oblasti. Nash nechal vyčistit toto území jako část zušlechtění oblasti Charing Cross. Současný vzhled náměstí pochází z období okolo roku **1845** a je dílem architekta Charlese Barryho.

Popis náměstí

Náměstí je tvořeno rozsáhlou centrální plochou obklopenou ze třech stran komunikací a schody vedoucími do **Národní galerie** na straně čtvrté. Silnice, které protínají náměstí tvoří část dopravní tepny **A4**. Před rokem 2003 byla doprava v okolí náměstí jednosměrná. Podchody umožňují spojení se stanicí metra **Charing Cross**.

Rekonstrukce prováděná v nedávné době zmenšila šířku komunikací a uzavřela severní stranu náměstí pro dopravu.

V centru náměstí stojí **Nelsonův sloup**, obklopen **fontánami** a **čtyřmi obrovskými bronzovými sochami lvů**, vytvořených sirem Edwinem Landseerem. Uvádí se, že kov použitý na jejich výrobu pochází z děl francouzských lodí. Na vrcholu sloupu stojí **socha lorda Nelsona**, admirála, který velel britskému námořnictvu v **Bitvě u Trafalgaru**.

Na severní straně se nachází **Národní galerie** a na jih od ní kostel **St Martin's-in-the-Fields**. Náměstí spojuje s okolím na jihozápad kolem **Admiralty Arch Mall**, na jih **Whitehall**, na východ **Strand** a na sever **Charing Cross Road**.

Holubi

Trafalgarské náměstí je velkou turistickou atrakcí a částečně tomu tak bylo i kvůli holubům. Oblíbenou činností turistů i Londýňanů bylo jejich krmení. V Národní galerii je instalována fotografie Elizabeth Taylorové stojící na náměstí a krmící holuby, kteří ji obklopují v takovém množství až to vypadá jako by ji chtěli napadnout. Holubí výkaly ale působily ošklivě a způsobovaly poškození soch a jejich počet dosahující až 35 000 byl pokládán za zdravotní riziko. Od roku 2000 platí zákaz prodeje krmení pro holuby na náměstí a byly podniknuty pokusy vytlačit holuby z náměstí včetně použití cvičených sokolů. Příznivci holubů a turisté pokračovali v jejich krmení, až byla tato činnost zakázána v roce 2003 zákonem. V současné době se na Trafalgarském náměstí vyskytuje už jen malé množství ptáků a bývá využíváno pro festivaly a filmování.

Vánoční obřad

Od roku **1947** se na náměstí pořádá Vánoční obřad. Smrk věnovaný norským hlavním městem **Oslo** za podporu Velké Británie v době Druhé světové války je vztyčen na náměstí jako londýnský vánoční strom. Mimo všeobecnou podporu poskytla Británie azyl Norskému králi Haakonovi, jeho synu Olafovi i norské vládě. Jako součást tradice starosta Westminsteru navštíví v pozdním podzimu Oslo, aby se účastnil porážení stromu, a starosta Oslo navštěvuje Londýn, aby rozsvítil strom během Vánočního obřadu.

Piccadilly Circus

30

Piccadilly Circus je známý dopravní uzel a náměstí v Londýnském obvodu Westminster. Bylo vybudováno v roce **1819** pro spojení **Regent Street** s obchodní ulicí **Piccadilly** (slovo *circus* je míněno ve významu *kruhové veřejné prostranství u dopravní křižovatky*). Sousedství s hlavními nákupními a zábavními oblastmi, centrální pozice v srdci **West Endu** a status hlavní dopravní křižovatky činí z Piccadilly Circus **místo schůzek a turisticky přitažlivou atrakci**.

Je věhlasné pro velké **neónové reklamy** upevněné na rozích budov na jeho severní straně, **Shaftesbury Memorial Fountain** a sochu známou jako **Eros** (oficiální označení *Anděl křesťanské charity*, ve zkratce *Agape*). Je obklopeno několika významnými stavbami včetně **London Pavilion** a divadlem **Criterion**.

Neónové reklamy

Piccadilly Circus bývalo obklopeno světelnými reklamními tabulemi upevněnými na budovách od počátku 20. století, ale nyní jsou tyto světelné reklamy pouze na jedné budově, na severozápadním rohu mezi **Shaftesbury Avenue** a **Glasshouse Street**.

Původní světelné reklamy používaly zářivky a později byly nahrazeny neónovými lampami a pohyblivými světelnými obrazy. Ještě později byly používány digitální projektory a na počátku roku 2000 LED displeje. Počet světelných reklam však postupně klesal z důvodů zvyšujících se nákladů.

Shaftesbury Memorial a Eros

Shaftesbury Memorial Fountain byla na Piccadilly postavena v letech **1893 – 1893** jako památka na dobročinnou práci Antonyho Ashley Coopera, 7 hraběte ze Shaftesbury. Na vrcholu památníku je okřídlená socha nahého Alfreda Gilberta, oficiálně označovaná Anděl křesťanské charity, všeobecně známá jako **Eros**, podle mytologického řeckého boha lásky. Socha anděla byla první sochou vyrobenou z hliníku.

V průběhu Druhé světové války byla socha na vrcholu památníku z bezpečnostních důvodů odstraněna a nahrazena reklamní tabulí. Socha byla vrácena zpět v roce 1948. Při rozsáhlé rekonstrukci tohoto území v roce 80. letech 20. století byla celá fontána přemístěna ze svého původního umístění v centru křižovatky na začátku *Shaftesbury Avenue* na jihozápad, kde stojí dodnes

Leicester Square

31

Leicester Square je náměstí v západním Londýně. Nachází se na západ od Charing Cross Road, na východ od Piccadilly Circus a 0,37 km na sever od Charing Cross v obvodu **Westminster**.

Park

Ve středu náměstí se nachází malý park, v jehož centru stojí socha **Williama Shakespeare** obklopená delfíny. Na každém rohu parku je brána a u ní socha významných osobností – sira **Isaaca Newtona** (známý vědec), sira **Joshuy Reynoldse** (první prezident Royal Academy), **Johna Huntera** (průkopník chirurgie) a **Williama Hogartha** (známý malíř). Posledním přírůstkem je socha **Charlieho Chaplina** (filmový herec). Na zemi jsou vyznačeny vzdálenosti v mílích do zemí tvořících původní Britské impérium.

Zábava

Náměstí je obklopeno **množstvím kin**. Většina britských premiér filmů probíhá v jednom ze čtyř kin na Leicester Square. Kina na tomto náměstí se pyšní **největším promítacím plátnem i největší kapacitou hlediště** (pro více než 2000 diváků).

Náměstí je také sídlem **Official London Half-Price Theatre Ticket Booth** – společností, které vlastní a provozují různá londýnská divadla. Vstupenky do divadel ve *West Endu*, prodávané v den představení, stojí v prodejnách těchto společností poloviční cenu. zde, především o víkendových večerech, bývá rušno.

Covent Garden

32

Covent Garden je okrsek v centrálním Londýně ve východní části Westminsteru. Je znám jako **obchodní a zábavní centrum** a nachází se v něm **vstup do Královské opery**, která bývá také označována jako **Covent Garden**. Oblast je ohraničena ulicemi *High Holborn*, *Kingsway*, *Strand* a *Charing Cross Road*. V centru oblasti se nachází **Covent Garden Piazza**, místo kde se **od 15. století až do roku 1974 konaly květinové a zeleninové trhy**. Poté se trhy přestěhovaly do *New Covent Garden Market* v *Nine Elms*.

Původní tržiště upadalo do té doby, než byla jeho hlavní budova v roce **1980** znovu otevřena jako **nákupní centrum a turistická atrakce**. V oblasti *Long Acre* jsou v současné době soustředěny obchody s oblečením a butiky a podél *Neal Street* obchody s obuví. Na *Piazza* se nachází **Londýnské dopravní muzeum** a široký vstup do Královské opery.

Madam Tussaud's

33

Muzeum voskových figurín Madam Tussaud je světoznámé muzeum voskových figurín sídlící v Londýně s pobočkami v Amsterdamu, Hongkongu, Las Vegas a New Yorku. Bylo založeno **Marií Tussaudovou**, sochařkou vytvářející voskové figuríny.

Historie

Madam Tussaudová (1761 – 1850), rozená Marie Grosholtzová ve Štrasburku, pracovala jako hospodyně pro doktora Filipa Curtiuse, lékaře schopného vytvářet voskové modely. Curtius totéž naučil i Tussaudovou. V roce 1765 Curtius vytvořil voskovou figurínu Marie Jean de Barry, milenky Ludvíka XV. Odlitek je nejstarším současně vystavovaným exponátem. První výstava Curtiusových prací v roce 1770 se setkala s velkým zájmem. Výstava byla v roce 1776 přestěhována do *Palais Royal*. V roce 1782 otevřel druhou expozici *Caverne des Grands Voleurs*. **Tussaudová** vytvořila svou první voskovou figurínu **Voltaire** v roce 1777. Mezi jinými známými osobnostmi, jejichž figuríny vytvořila v té době, byli Jean **Jacques Rousseau** a **Benjamin Franklin**. V době Francouzské revoluce smívala posmrtné masky prominentních obětí. Když Curtius v roce 1794 zemřel, zanechal své práce Tussaudové, která se v roce 1802 přesunula do Londýna. V důsledku francouzsko-anglické

války se nemohla vrátit zpět do Francie, takže se svou kolekcí figurín cestovala Velkou Británií a Irskem. První stálou expozici zřídila v roce 1835 na Baker Street.

Jednou z hlavních atrakcí byla **Síň hrůzy** (*Chamber of Horrors*). V této části byly předváděny některé oběti Francouzské revoluce a také nově vytvořené postavy známých vrahů a jiných zločinců.

Tussaudová postupně přidávala další postavy například **Horatia Nelsona**, sira **Waltra Scotta** a v roce 1842 i **svou podobiznu**, která je v současnosti umístěna u vstupu do muzea.

Současnost

Muzeum bylo přemístěno do místa, kde se nachází nyní na Marylebone Road, v roce 1884. V roce 1925 požár poškodil mnoho figurín, ale jádro kolekce, včetně historických exponátů, bylo zachováno.

Muzeum voskových figurín, včetně blízkého Londýnského planetária, je v současnosti **jednou z nejlákavějších londýnských turistických atrakcí**. Rozrostlo se o zahraniční pobočky v Amsterdamu, Hongkongu, Las Vegas a New Yorku. Muzea vystavují figuríny historických postav, členů královských rodin, sportovních hvězd, známých zločinců a další známých osobností. Síť těchto muzeí a Londýnské planetárium vlastní společnost obdobného názvu *Tussauds Group*.

Britské muzeum

34

Britské muzeum je jedno z největších a nejvýznamnějších muzeí **historie a kultury**. Bylo založeno roku 1753 a jeho základem se stala sbírka lékaře a vědce sira Hanse Sloana. Muzeum bylo zpřístupněno pro veřejnost 15. ledna 1759 a bylo umístěno v *Montagu House* v Bloomsbury, na místě kde se nachází současná budova muzea.

Britské muzeum obsahuje sbírky obsahující více než **sedm miliónů předmětů** ze všech kontinentů dokumentujících historii lidstva od počátku až do současnosti. Mnohé objekty jsou uschovány mimo budovu muzea z důvodu nedostatku místa. Vstup do muzea, podobně jako do mnoha dalších britských muzeí je volný, platba vstupného je požadována pouze na některé specializované akce.

Historie

Původně byly obsahem sbírek muzea umělecké předměty a starožitnosti. V současné době je muzeum zaměřeno jako **všeobecné** muzeum. První kolekce věnovaná Hansem Sloanem obsahovala asi 40 000 knih, 7 000 rukopisů, tisky Albrechta Dürera a mnohé starožitnosti z **Egypta, Řecka, středního a dalekého východu a Ameriky**. Po svém založení muzeum obdrželo další dary, ale ve sbírkách bylo pouze málo starověkých předmětů. Prvním významným rozšířením sbírek o předměty staršího data byl roku 1782 nákup sbírek řeckých a římských artefaktů od sira Williama Hamiltona. Po porážce Francie v bitvě u Abukiru roku 1801 získalo muzeum mnoho **egyptských soch**. Po roce 1805 se sbírky rozšířily i o **řecké sochy** především z *Towneley collection*.

Rozsah sbírek narůstal a stal se kritickou poté co byla roku 1822 muzeu darována osobní knihovna Jiřího III., obsahující 65 000 svazků, 19 000 spisů, map a topografických nákresů. Zchátralý starý *Montagu House* (tedy původní budova muzea) byl roku 1845 zbořen a nahrazen **neoklasicistní stavbou sira Roberta Smirka**.

Budova muzea

Fasáda budovy směrem na Great Russell Street je typickým příkladem stylu Roberta Smirka. Průčelí budovy, inspirované řeckým chrámem zasvěceným bohyni Athéně, zdobí 44 iónských sloupů. Trojúhelníkový štít nad vchodem je zdoben plastikami Richarda Westmacotta z roku 1852, zobrazujícími růst civilizace. Duveen Gallery byla navržena architektem Johnem Russellem Pope. V době druhé světové války byla poškozena při bombardování a znovu zpřístupněna po opravě roku 1962.

Velká dvorana Alžběty II. je zastřešená plocha v centru budovy muzea, navržená společností *Foster and Partners*. Byla otevřena v prosinci 2000 a je **největším zastřešeným prostorem v Evropě**. Střecha je tvořena kovovou konstrukcí vyplněnou 1 656 skleněných panelů. V centru velké dvorany se nachází čítárna uvolněná Britskou knihovnou, která její funkci zabezpečuje v St Pancras.

Významné exempláře

- *Elgin Marbles* – mramorové sochy a plastiky z aténské Parthenonu
- portlandská váza
- Rosettská deska
- *Stein collection* z centrální Asie
- práce Albrechta Dürera
- egyptské mumie
- bronzové sochy z královského paláce v Beninu
- perské artefakty
- anglosaské artefakty z pohřebiště v Sutton Hoo
- souprava středověkých šachových figurek
- socha Moai z Velikonočních ostrovů
- ceremoniální pokrývka hlavy z Doby bronzové

London Eye

35

Londýnské oko, anglicky *London Eye* (oficiální označení **British Airways London Eye**, někdy také označováno **Millennium Wheel**, tedy *Kolo tisíciletí*) je **největší vyhlídkové kolo na světě od roku 1999**. Je vysoké **135 m** a stojí na západním okraji **Jubilee Gardens** na jižním nábreží řeky Temže v Londýnském obvodu Lambeth mezi Westminsterským a Hungerfordským mostem.

Historie

Autory návrhu kola byli architekti David Marks, Jule Barfieldová, Malcolm Cook, Mark Sparrowhawk, Steven Chilton a Nic Bailey. **Britové** vytvořili hlavní otáčecí část, konstrukce vlastního kola vznikla v **Holandsku**, hřídel a náboj kola byla vyrobena v **České republice**, ložisko, na kterém se kolo otáčí, bylo vyrobeno v **Německu**, kabiny pro cestující vznikly ve **Francii** a lana jsou z **Itálie**.

Kolo nese **32 klimatizovaných kabinek** pro cestující, uchycených na vnějším kruhu kola. Rychlost pohybu kabin je 0,26 m/s (asi 0,9 km/hod) takže **jedna otáčka trvá asi 30 minut**. Kolo běžně nezastavuje pro nástup cestujících, protože pohyb je natolik pomalý, že cestující jsou schopni pohodlně vystoupit a nastoupit. Výjimkou je samozřejmě zastavení pohybu pro nástup invalidních nebo starších cestujících.

Londýnské oko bylo sestaveno po částech, které byly k místu montáže dopraveny na lodích po Temži a sestaveny na plovoucích pontonech. Poté, co bylo kolo sestaveno, bylo vyzvedáváno jeřáby do požadované polohy. Celková váha kola je **1 700 tun**. Z českého pohledu může být zajímavé, že lité ocelové části, jako jsou hlavní hřídel, její závěsy a klouby konstrukce, byly vyrobeny **českou firmou Škoda**.

Současnost

Do července 2002 se kolem proletělo asi 8,5 miliónů cestujících a i vlivem tohoto úspěchu bylo původní povolení, jehož platnost byla 8 let, upraveno Labethskou radnicí na povolení trvalé. I když je Londýnské oko v současnosti uvedeno v Guinnessově knize rekordů jako nejvyšší vyhlídkové kolo na světě, dá se předpokládat, že bude brzy překonáno. Byl oznámen záměr stavby dvou vyšších kol v Los Angeles (170 m) a Šanghaji (200 m).

Kolo bylo slavnostně otevřeno **31. prosince 1999**, ačkoli ještě nebylo z technických důvodů, až do května 2000, zpřístupněno pro veřejnost. Kolo je provozováno společností *Tussauds Group*, ale financuje je British Airways.

Londýnské oko se stalo výraznou dominantou města a velmi populární turistickou atrakcí. Nedávno bylo v anketě pořádané společností *Pringels* zvoleno nejlepší světovou turistickou atrakcí.